

találtunk, amelyek között rheinzaberni terra sigillata és házi kerámiatöredékek fordultak elő. A dűlőút É-i oldalán kevesebb római, viszont több kelta kerámiatöredék hevert a dombvonulaton.

Mészárszék-dűlő: A lelőhely a Szilből Páli felé vezető műút bal oldalán található Sziltől 500 m-re, az első dűlőút mentén. Mintegy 50×50 m-es területen népvándorlás kori cserepeket gyűjtöttünk. A Mészárszék-dűlő lelőhelyről korábban római kori téglasírok kerültek elő, ez a lelőhely azonban nem lokalizálható pontosan, nem tudjuk, hogy az általunk megvizsgált területtel azonos-e.

NAGY ANDREA – MOLNÁR ATTILA

356. Szilvászvárad, Kelemen-széke

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B, A, Kö

2002-ben Bíró Péter régészhallgató az erődített telep területén egy késő bronzkori arany hajfonatkarikát talált. 2004 őszén egy szélvihar a Kelemen-széke északi oldalán, az egykori telep teraszain az erdő egy részét letarolta. A területen a kidőlt fák gyökerei között Bíró Péter fém- és kerámiatárgyak töredékeire bukkant. Az azóta eltelt időszakban a telep több pontján illegális fémkereső tevékenység nyomai mutatkoztak.

Az ELTE Régészettudományi Intézete által indított kutatómunka elsődleges célja az aranyelet környezetének valamint a szélvihar által megbolygatott területnek az átvizsgálása volt. Tervbe vettük még a kincskeresők által veszélyeztetett felületek átkutatását is.

2006. május–november folyamán három alkalommal két napot, egy alkalommal pedig egy napot kutattunk a lelőhely hat különböző helyszínén. Minden alkalommal 6 fémkereső műszer állt a rendelkezésünkre. Egy esetben egy 2×2 m-es mérőkeretet alkalmaztunk fémtárgyak keresésére.

A 2002-ben talált aranykarika környezetében (Kukucsó-cseres) hasonló leletekre nem bukkantunk. A terület az itt gyűjthető sok kerámia-, őrlőkő- és patics-töredék tanúsága alapján intenzíven lakott lehetett a késő bronzkor idején. Ezt erősítette meg az itt talált bronz tárgy-töredékek nagy száma is. Bronzöntecsek, egy rombusz átmetszetű karperec és sarlópenge töredékek utaltak a területen a fémhasználat jelentős voltára.

A szélvihar által letarolt terület (Kelemen-széke-tető ÉNy-i oldala) teraszain viszonylag kevés fémtárgyat találtunk, noha a kidőlt fák gyökerei által kiforgatott gödrökben itt is sok kerámia- és patics-töredék árulkodott a terület egykori betelepültségéről. Néhány bronztűtöredéken és öntecsen kívül más fémtárgy itt nem került elő. Átvizsgáltuk még a Csontos-tető környékét, a Kelemen-széke-tetőt, a Bácsó-bükki fenyvest valamint a Bácsó-kő-tető környezetét, ahol illegális fémkeresők bolygatásainak nyomát észleltük.

Legérdekesebb leleteink a Bácsó-kő-tető környékéhez kötődnek. A tető DK-i oldalában egy teraszokkal tagolt hegyoldalon az egyik terasz alatti rézsűben egy késő bronzkorban elrejtett, bolygatatlan ékszeregyüttest

találtunk és dokumentáltunk. A kövekkel körbe rakott kincs két egymásba dugott spirálkarperecből, a karperecek belsejébe helyezett apró bronzékszerekből valamint egy borostyángombból és egy borostyángöngyből állt. A kincslelet fölött húzódó hegyháton egy vízimadarat ábrázoló, kiváló minőségű bronzöntvény került elő.

Műszeres kutatásaink során az erődített telep területén a késő bronzkori tárgyakon kívül egy késő avar, öntött bronz szíjvéget és középkori nyílhegyeket is találtunk.

Minden egyes előkerült tárgy koordinátáit GPS segítségével rögzítettük. A kis bronztárgyak szóródása alapján jól kirajzolódnak a település azon részei, amelyeket a késő bronzkorban intenzív fémhasználat jellemezett.

Munkatársak: Rezi Botond, Váczi Gábor régészek; Bacskai István, Dankó Szabolcs, Sándor Lajos technikusok; Bíró Péter, Bodnár Csaba, Füzesi András, Kalli András, Paár Ferenc, Szilágyi Márton, Tóth-Farkas Márton régészhallgatók.

SZABÓ GÁBOR

357. Szombathely, Ferences templom mellett

(Vas megye) Kö

2006. augusztus 7–9. között leletmentést végeztünk a lelőhelyen folyó földmunkáknál. Közműárokban középkori építményre utaló nyomokat fedeztünk fel a templomtól Ny-ra, a templom ÉNy-i támpillére mellett. A 14. századi templom Ny-i falára közel merőlegesen téglafal futott, középkori habarccsal, mely tövében kb. 70 cm mélységben a téglás járószint is mutatkozott. A templom É-i oldalán a toronytól Ny-ra, a vaskerítésen belül, a teljesen amorf árokban 60 cm mélységben kiszedett fal nyomára bukkantunk. Ugyan nem volt módunk ráásni és meghatározni a formáját, a korábbi feltételezésünknek – mely szerint ezen a helyen rotunda állt – az adott jelenség nem mond ellent, sőt inkább megerősíteni látszik azt.

Munkatársak: Kelbert Krisztina, Balogh Beáta régésztechnikusok és Derdák Ferenc geodéta.

P. HAJMÁSI ERIKA

358. Szombathely, Homok utca 7.

(Vas megye) Ró

2006. szeptember 5-én helyszíni szemlét végeztünk a telken (Hrsz.: 4650/2) be nem jelentett földmunkák ellenőrzésére. A telek egy domboldalon van, tőle D-re van a római színház és a Bagolyvár. Utóbbiban véli a kutatás azonosítani Savaria vízellátásának tározóját, ahol a Sé-Dozmat-Bucusu-Kőszeg-Rohonczi-hegység felől bejövő vizet tárolták. Az épület DNy-i alapozási sarokpontján a domb metszetében 2 helyen tudtuk megfigyelni a kiszedett vízvezeték nyomait, lenyomatát és terrazzojának törmelékeit. Az udvaron egy helyen kb. 1–1,5 m³-nyi csatári követ tároltak, amiről kérdésünkre kiderült, hogy a vízvezeték kiszedéséből deponálták.

A vezeték É felé folytatódna – ezeket a szakaszokat korábban kiszedhették (telekkialakítás, útépités stb.) – illetve D felé bizonyosan folytatódik (folytatódhat) a dombban, akár 50–100 m hosszan is.

A bejövő csatornát a hajdani Olad község területén és attól a jelenlegi vizsgálat tárgyát képező telekig valószínűleg teljesen elpusztították, hiszen nagyrészt a hajdani felszínen futhatott, vagy ha a domboldalon, akkor azt az utóbbi másfél évszázadban bányászták el a házak építése miatt.

Munkatárs: Sosztarits Ottó.

ILON GÁBOR

359. Szombathely, keleti iparzóna

(Vas megye) U, B, V, Á

2006. február 27-én régészeti megfigyelést végeztünk a K-i iparzóna Vépi út és a D-i elkerülő út által határolt szakaszán. A területen a termőréteg felső 30–40 cm-ét már lehumuszolták. Ezen a felületen több nagyobb foltban is kerámia mutatkozott. Ezek a kerámiakoncentrációk a leendő csarnok teljes területét lefedték. Az ide bekötő utat már lekavicsozták, azonban a mellette lévő meddőből több őskori kerámiát is kigyűjtöttünk. A kerámia alapján a következő kultúrákat feltételezhetjük a területen: őskor (azon belül is újkőkor valamint a bronzkor–vaskor átmenetének a korszaka) valamint Árpád-kori telepnyomok.

Munkatárs: Szilasi Attila Botond régésztechnikus.

ILON GÁBOR

360. Szombathely, Kőszegi utca

(Vas megye) LT, Ró, Á, Kö, Ú

2006. július 7. és november 24. között megelőző feltárást végeztünk a 6203 hrsz. ingatlan területén. A három pillérsor helyén, illetve az ezekben előkerült régészeti jelenségek értelmezéséhez minimálisan szükséges rábontások és bővítések 655 m²-nyi összfelületén dolgoztunk. Munkánk során több időszak jelenségei és leletei láttak napvilágot. Az újkort 18. századi, sasos, sárkányölő Szent Györgyöt ábrázoló máz nélküli kályhacsempék, míg a középkort szórványosan előkerülő 15–16. századi kerámiatöredékek és I. Ferdinánd 1548-ban vert illetve II. Ferdinánd 1631-es keltezésű ezüst denárjai reprezentálják. Az Árpád-kor végéről egy bécsi denár származik. Őskori leletünk nincs, csupán egy kelta ezüstpénz jelezte a korszakot. A kutatás gerincét a római kori jelenségek és leletek feltárása jelentette. A belőlük leszűrhető régészeti információinkat az alábbiakban összegezhetjük.

A kutatott területen a római kori beépítés a város más pontjaival összevetve később és azokétól lényegesen eltérő jelleggel valósult meg. A betelepedés a 2. sz. utolsó harmadáig meglehetősen laza, burkolt út és a csatornahálózat megépítése is csak erre az időszakra keltezhető. Hypocaustumos padlófűtéses és fűtőtorkos (praefurniumos) fűtés-csatorna építményei jeleznek

lakófunkciót, míg az épületmaradványaink zöme a kivitel jellege és az alkalmazott építéstechnikák miatt inkább gazdasági, ezen belül is ipari jellegű funkciót valószínűsítenek. A bronzolvasztásra utaló kemencék, öntecsek és salakok, valamint az ötvösművesség jelenlétét igazoló befejezetlen préselt ládikaveret a szomszédos telkeken korábban végzett ásatásaink tapasztalataival összevetve igazolható, hogy a területen a 2. sz. második felétől kezdve legalább a 4. sz. végéig biztosan bronzfeldolgozó központ működött. Feltűnő a római kutak magas száma. A nyolc jelenség közül 5 a később megépített burkolt utcák szintje alá esett, ezért azokat kora rómaiaknak kell tartanunk. A keltezést a belőlük előkerült gazdag edénylelet is megérősíti. A megtalált és dokumentált épületmaradványok a savariai római jelenlét változatos építészeti örökségére utalnak.

A kutatás legfontosabb leletei: láb alakú mesterjegyes kerámiamecses, vésett pálmalevéllal díszített aranygyűrű, Medúzafőt ábrázoló öntött bronzphalera, domborműves díszű bronz ládikaveret, 202 db római pénz, 2 darab bronz votív szobrocska, phallos alakú bronzamulett, vésett díszű gyűrűkő (gemma).

SOSZTARITS OTTÓ

361. Szombathely, Mátyás király utca 14.

(Vas megye) Ró

Megelőző feltárást 2006. június 26. és július 12. között végeztünk az 5850 hrsz. telken. A korábbi épületek pincéi miatt feltárássra csak az utcafronti részen kialakított munkagödörben (kb. 130 m²), valamint a hátsó udvari részen húzott kutatóárokban (kb. 70 m²) került sor. A telek hátsó részében húzott kutatóárokban régészeti leletet és jelenséget nem találtunk. Az utcafronti feltárássorán nagy mennyiségű római kori leletanyag került elő egy vastag töltésrétegből. A réteg a talajszinttől számított 1,7 m és 3,5 m között található, amelyet iszapolódott humusz, kevés agyag, valamint csatári kövek, tetőfedő- és építőtéglák, padlókokockák, nagyszámú kerámiatöredék (TS, szürke és sárga edénykerámia, mécses-töredékek), és némi üvegtöredék alkotott. A rétegből kizárólag római kori (Kr. u. 2–4. sz.) leletanyag került elő, ezért feltehetően egy, már a római korban betöltött mélyedés, meder vagy esetleg agyagnyerő gödör betöltését tártuk fel.

Munkatársak: Kelbert Krisztina, Rozsonits Gyöngyi régésztechnikusok.

ILON GÁBOR – KISS PÉTER

362. Szombathely, Minerva lakópark, Ariadne utca

(Vas megye) R?

2006. augusztus 2–4. között megelőző feltárást végeztünk a 15807 és 15805 hrsz. telken. A felső kevert barnás erdőtalaj gépi humuszolása és eltermelése után 50–60 cm mélyen elértük az intakt sárga agyagos altalajt. Objektumok nem rajzolódtak ki. Az I. szelvény ÉNy-i sarká-